

POSTANOWIENIE

Dnia 2 października 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Helena Ciepła (przewodniczący)

SSN Marian Kocon

SSN Krzysztof Strzelczyk (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa małoletniej M. W. działającej przez przedstawiciela ustawowego M. P.-W.

przeciwko B. W.

o uznanie umowy darowizny za bezskuteczną, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 2 października 2008 r.,

zażalenia powódki na postanowienie Sądu Okręgowego w P. z dnia 6 czerwca 2008 r., sygn. akt II Ca (...),

oddala zażalenie

Uzasadnienie

Powódka M. W. wniosła o uznanie umowy darowizny własnościowego prawa do lokalu spółdzielczego nr (...) w Spółdzielni Mieszkaniowej „W.(...)”, położonego w P. na O., zawartej pomiędzy W. W. a pozwaną B. W. w dniu 4 kwietnia 2002 r., za bezskuteczną względem powódki oraz o nakazanie pozwanej, aby zezwoliła na przeprowadzenie egzekucji z wyżej opisanego prawa, na zaspokojenie wierzytelności przysługujących powódce wobec W. W. z tytułu alimentów w wysokości 550,00 zł za każdy miesiąc z ustawowymi odsetkami naliczonymi od dnia wymagalności każdej miesięcznej kwoty alimentów do dnia zapłaty włącznie. Powódka jako wartość przedmiotu sporu wskazała kwotę 6.600 zł. W piśmie procesowym z dnia 10 stycznia 2005 r. (data nadania pisma na pocztę) powódka wyjaśniła, że na powyższą kwotę

składa się suma świadczeń za jeden rok z tytułu alimentów, których zaspokojenia w trybie egzekucji sądowej z własnościowego prawa o lokalu spółdzielczego powódka się domaga.

Sąd Rejonowy w P. wyrokiem z dnia 21 maja 2007 r. oddalił powództwo. Powyższe orzeczenie powódka zaskarżyła w całości, określając we wniesionej apelacji wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 220.000 zł. Przewodniczący zarządzeniem z dnia 14 września 2007 r. wezwał stronę powodową do podania w jaki sposób obliczona została wartość przedmiotu zaskarżenia, w terminie 7 dni pod rygorem zarządzenia dochodzenia w celu sprawdzenia wartości przedmiotu zaskarżenia przez Sąd. W odpowiedzi na powyższe zarządzenie, w piśmie procesowym z dnia 2 października 2007 r. powódka wskazała, że wartość przedmiotu zaskarżenia została obliczona w oparciu o przesłanki obowiązku alimentacyjnego (art. 133 § 1 k.r.o.), z których wynika, że obowiązek alimentacyjny rodziców trwa do chwili osiągnięcia przez dziecko zdolności do samodzielnego utrzymywania się. Powódka wskazała, że w niniejszym procesie domaga się ochrony świadczeń alimentacyjnych za cały okres, a podana wartość przedmiotu zaskarżenia obejmuje przybliżoną wartość świadczeń alimentacyjnych przysługujących powódce do momentu ukończenia przez nią studiów wyższych, tj. do 24 roku życia. Po raz pierwszy alimenty od W. W. zasądzono na rzecz powódki w marcu 2002 r. – w wysokości 550 zł. W dniu 22 września 2006 r. Sąd Okręgowy w P. podwyższył świadczenie alimentacyjne do kwoty 650 zł miesięcznie. Powódka podając w apelacji wartość przedmiotu zaskarżenia opiewającą na kwotę 220.000 zł. uwzględniła dalszy wzrost usprawiedliwionych potrzeb uprawnionej do alimentacji związany z jej rozwojem i edukacją szkolną.

Sąd Rejonowy w P. postanowieniem z dnia 9 listopada 2007 r. z urzędu sprawdził wartość przedmiotu zaskarżenia podaną przez powódkę w apelacji od wyroku z dnia 21 maja 2007 r. i ustalił ją na kwotę 6.600 złotych. Powódka w piśmie procesowym z dnia 3 grudnia 2007 r. oświadczyła, że nie zgadza się z treścią powyższego postanowienia i podtrzymuje w całości dotychczasową wartość przedmiotu zaskarżenia, tj. opiewającą na kwotę 220.000 zł. Powódka wskazała, że w toku dotychczasowego postępowania wielokrotnie podkreślała, że jej zamiarem jest ochrona całej wierzytelności wynikającej z obowiązku alimentacyjnego zobowiązanego W. W., co jednoznacznie wskazuje na fakt rozszerzenia powództwa o całą przysługującą małoletniej powódce należność.

Sąd Okręgowy w P. wyrokiem z dnia 15 stycznia 2008 r. oddalił apelację powódki. Od powyższego orzeczenia powódka wniosła skargę kasacyjną, określając

wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 220.000 zł. Skargę kasacyjną powódki Sąd drugiej instancji odrzucił postanowieniem z dnia 6 czerwca 2008 r. podnosząc w uzasadnieniu, że zgodnie z art. 398² § 1 zd. 1 skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych. Sąd zwrócił uwagę na fakt, że w chwili wytoczenia powództwa powódka określiła wartość przedmiotu sprawy na kwotę 6.600 zł, oraz, że wartość przedmiotu zaskarżenia nie może przekraczać wartości przedmiotu sprawy określonej przy wytoczeniu powództwa. Zdaniem Sądu Okręgowego oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia w apelacji na kwotę wyższą, niż wartość przedmiotu sporu nie ma wpływu na kwalifikację sprawy, jako „kasacyjnej”, bowiem taką zmianę kwalifikacji może uzasadnić jedynie rozszerzenie powództwa, co w niniejszym postępowaniu nie miało miejsca. W konsekwencji Sąd drugiej instancji przyjął, że wartość przedmiotu zaskarżenia opiewa na kwotę 6.600 zł i na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c. w zw. z art. 398² § 1 zd. 1 k.p.c. skargę kasacyjną odrzucił.

W zażaleniu na powyższe postanowienie powódka wniosła o jego uchylenie i nadanie biegu skardze kasacyjnej, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu wskazała, że wprowadziła jako wartość przedmiotu sporu podała w pozwie kwotę 6.600 zł, to jednak nie domagała się ochrony wyłącznie w zakresie tej kwoty, ale wszystkich roszczeń alimentacyjnych, które powstaną w przyszłości. Zdaniem powódki w sposób nie budzący wątpliwości wielokrotnie w toku niniejszego postępowania podkreślała, że zamiarem jej jest ochrona całej wierzytelności wynikającej z obowiązku alimentacyjnego ojca dziecka. Z ostrożności procesowej powódka podniosła również, iż w sposób nie budzący wątpliwości w piśmie procesowym z dnia 14 marca 2007 r. rozszerzyła powództwo o całą należność alimentacyjną do wysokości mogącej powstać w przyszłości. W ocenie powódki nieprawidłowość w działaniu Sądu polegająca na nie wezwaniu powódki do sprecyzowania żądania w zakresie rozszerzonego powództwa nie może obciążać strony powodowej i musi prowadzić do uznania, że takie rozszerzenie nastąpiło przed Sądem pierwszej instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Według art. 126¹ § 1 k.p.c. w każdym piśmie procesowym należy podać wartość przedmiotu sporu lub wartość przedmiotu zaskarżenia, jeżeli od tej wartości zależy właściwość rzeczowa sądu, wysokość opłaty lub dopuszczalność środka odwoławczego, a przedmiotem sprawy nie jest oznaczona kwota pieniężna. Przepisy kodeksu

postępowania cywilnego określają sposoby obliczania wartości przedmiotu sporu w sprawach majątkowych (art. 19 – 24 k.p.c.), jak również określają wzajemne relacje pomiędzy wartością przedmiotu sporu, a wartością przedmiotu zaskarżenia w postępowaniu apelacyjnym i wartością przedmiotu zaskarżenia w postępowaniu kasacyjnym. Zgodnie z art. 368 § 2 k.p.c. wskazana w apelacji wartość przedmiotu zaskarżenia może być oznaczona na kwotę wyższą od wartości przedmiotu sporu wskazanej w pozwie jedynie wtedy, gdy powód rozszerzył powództwo lub sąd orzekł ponad żądanie. Natomiast wartość przedmiotu zaskarżenia wskazana w skardze kasacyjnej może być wyższa od wartości przedmiotu zaskarżenia wskazanej w apelacji tylko wtedy gdy w postępowaniu apelacyjnym nastąpiła przedmiotowa zmiana powództwa dopuszczalna w zakresie określonym przez art. 384 k.p.c.

Jednym z ustawowych warunków dopuszczalności skargi kasacyjnej jest określona w ustawie wartość przedmiotu zaskarżenia. W sprawach o prawa majątkowe skarga kasacyjna jest niedopuszczalna, jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych (art. 398² § 1 k.p.c.). Przesłanka ta podlega badaniu zarówno przez Sąd drugiej instancji, do którego skarga została wniesiona jak i przez Sąd Najwyższy.

W niniejszej sprawie powódka jako wartość przedmiotu sporu podała kwotę 6.600 zł. Powyższa kwota została w sposób wyraźny wskazana zarówno w pozwie jak i w piśmie procesowym z dnia 10 stycznia 2005 r., w którym powódka dodatkowo wyjaśniła, że na kwotę tą składa się suma świadczeń za jeden rok z tytułu alimentów, których zaspokojenia w trybie egzekucji sądowej z własnościowego prawa o lokalu spółdzielczego powódka się domaga. Wprawdzie powódka w pismach procesowych wskazywała, że w niniejszej sprawie chodzi o ochronę wierzytelności przysługujących powódce od dłużnika alimentacyjnego, to jednak z samego tego stwierdzenia nie sposób wywieść na jaką kwotę wierzytelność ta opiewa, a zwłaszcza, że wartość przedmiotu sporu jest w rzeczywistości inna niż wskazana w pozwie. Proces cywilny wszczynany jest z inicjatywy powoda, który wytaczając powództwo domaga się udzielenia ochrony prawnej, jednocześnie wskazując przedmiot tej ochrony. Obowiązkiem powoda jest również określenie wartości przedmiotu sporu. Rzeczą Sądu nie jest poszukiwanie domniemanych intencji powoda, zwłaszcza w sytuacji gdy jest on reprezentowany przez fachowego pełnomocnika, a przedmiot sporu i jego wysokość zostały w sposób jednoznaczny określone w pozwie i kolejnych pismach procesowych.

Według art. 193 § 1 k.p.c. zmiana powództwa jest dopuszczalna, jeżeli nie wpływa na właściwość sądu. Zmianie może ulec podstawa faktyczna powództwa lub żądanie, bądź oba te elementy jednocześnie. Zmiana może mieć charakter ilościowy lub jakościowy. Powód może np. wystąpić z nowym roszczeniem zamiast lub obok roszczenia pierwotnego, albo rozszerzyć żądanie pozwu o dalszą kwotę. W sprawie o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną zmiana powództwa może polegać np. na zmianie wartości wierzytelności przysługującej powodowi. Według art. 193 § 4 k.p.c. w wypadku zmiany powództwa odpowiednie zastosowanie ma art. 126¹ k.p.c., z czego należy wywieść, że w wypadku gdy zmiana powództwa dotyczy żądania i powoduje zmianę wartości przedmiotu sporu to obowiązkiem powoda jest wskazanie aktualnej wartości przedmiotu sporu. Powyższy obowiązek ściśle wiąże się z obowiązkiem uiszczenia lub uzupełnienia opłaty, który powstaje na skutek rozszerzenia lub innej zmiany żądania (art. 130³ § 2 k.p.c.).

Nie można zgodzić się z twierdzeniem powódki, podniesionym „z ostrożności procesowej”, że w toku postępowania w niniejszej sprawie rozszerzyła powództwo o całą należność alimentacyjną do wysokości mogącej powstać w przyszłości. Powódka nie złożyła stosownego oświadczenia w formie ustnej, na rozprawie (co wynika z treści protokołów znajdujących się w aktach) jak również w formie pisma procesowego. Wbrew twierdzeniom powódki oświadczenia w przedmiocie zmiany powództwa nie zawiera pismo procesowe z dnia 14 marca 2007 r. W piśmie tym powódka ustosunkowała się do stanowiska zajętego przez pozwaną w piśmie z dnia 7 marca 2007 r., do czego została zobowiązana przez Sąd postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 8 marca 2007 r. Wprawdzie z pisma tego wynika, że wierzytelność, której ochrony domaga się powódka obejmuje całe roszczenie alimentacyjne należne powódce aż do uzyskania przez nią pełnoletności lub po uzyskaniu przez nią pełnoletności aż do ukończenia przez nią nauki lub podjęcia pracy, to jednak z powyższego stwierdzenia nie wynika aby powódka dokonała zmiany powództwa, która skutkowałaby zmianą przedmiotu sporu. Powódka w sposób ogólny określiła wierzytelność podlegającą ochronie, nie wskazując jej wartości i nie wskazując na to aby wartość ta uległa zmianie (zwiększeniu).

W niniejszej sprawie wartość przedmiotu sporu opiewała na kwotę 6.600 zł. W toku postępowania nie doszło do rozszerzenia żądania pozwu i nie zaistniały podstawy do określenia w skardze kasacyjnej wartości przedmiotu zaskarżenia na kwotę przekraczającą wartość sporu. W konsekwencji Sąd drugiej instancji prawidłowo odrzucił skargę kasacyjną jako niedopuszczalną z uwagi na brzmienie art. 398² § 1 k.p.c.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. rozstrzygnął jak w sentencji.